

VIERDE BIJDRAGE
TOT DE KENNIS DER VISCHFAUNA VAN
B I L I T O N,

DOOR

P. B L E E K E R.

Niettegenstaande ik vroeger reeds in de gelegenheid was drie op verschillende tijden mij toegezondene verzamelingen van Bilitonsche vischsoorten te onderzoeken (1), omvat de daardoor verkregene kennis niet meer dan 61 soorten, alle opgesomd in mijne laatste over Biliton openbaar gemaakte bijdrage. Onlangs ontving ik nogmaals eene verzameling van dit eiland, welke mij met de meest belanglooze welwillendheid werd afgestaan door den heer A. Hendriks, geneesheer op Biliton, aan wien ik ook de toezending te danken had van een' aantal vroeger mij gewordenen visschen van Biliton, verzameld door den heer J. F. Den Dekker. Deze nieuwe ver-

(1) Visschen van Biliton. Natuurk. Tijdschr. Ned. Ind. I 1850 p. 478, 479.

Bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van Blitong (Biliton) met beschrijving van eenige nieuwe soorten van zoetwatervisschen. Nat. Tijdschr. Ned. Ind. III 1852 p. 87—100.

Over eenige vischsoorten nieuw voor de kennis der fauna van Biliton, Nat. Tijdschr. Ned. Ind. XIII 1857 p. 283—287.

zameling bevat meer soorten dan de drie vroeger beschrevene te zamen, en bestaat uit niet minder dan 83 soorten, van welke 76 in de vroegere kollekties niet voorkwamen. Deze soorten zijn.

1	<i>Serranus altivelioides</i> Blkr.	31	<i>Salarias bilitonensis</i> Blkr.
2	" <i>boenack</i> CV.	32	" <i>cyanostigma</i> Blkr.
3	" <i>formosus</i> CV.	33	" <i>decussatus</i> Blkr.
4	" <i>polypodophilus</i> Blkr.	34	" <i>Hendriksii</i> Blkr.
5	" <i>variolosus</i> CV.	35	" <i>melanocephalus</i> Blkr.
6	<i>Mesoprion chrysotaenia</i> Blkr.	36	" <i>quadripinnis</i> CV.
7	" <i>decussatus</i> CV.	37	" <i>tetradactylus</i> Blkr.
8	" <i>fulviflamma</i> Blkr.	38	<i>Petroskirtes kallosoma</i> Blkr.
9	<i>Myriodon scorpaenoides</i> Bris.	39	<i>Tripterygion trigloides</i> Blkr.
10	<i>Holocentrum orientale</i> CV.	40	<i>Gobius janthinopterus</i> Blkr.
11	<i>Cheilodipterus quinquelineatus</i> CV.	41	" <i>periophthalmoides</i> Blkr.
		42	" <i>puntangoides</i> Blkr.
12	<i>Apogon bandanensis</i> Blkr.	43	" <i>stethophthalmus</i> Blkr.
13	" <i>endekataenia</i> Blkr.	44	<i>Machaerium reticulatum</i> Blkr.
14	" <i>hyalosoma</i> Blkr.	45	<i>Antennarius urophthalmus</i> Blkr.
15	" <i>hypselonotus</i> Blkr.	46	<i>Batrachus grunniens</i> CV.
16	" <i>kallosoma</i> Blkr.	47	<i>Cichlops melanotaenia</i> Blkr.
17	" <i>orbicularis</i> K. v. H.	48	" <i>spilopterus</i> Blkr.
18	<i>Scorpaenodes oxycephalus</i> Blkr.	49	<i>Plesiops coeruleolineatus</i> Rüpp.
19	<i>Scolopsides cancellatus</i> CV.		
20	" <i>leucotaenioides</i> Blkr.	50	<i>Pseudochromis fuscus</i> Müll.
21	" <i>lineatus</i> QG.		Trosch.
22	<i>Heterognathodon bifasciatus</i> Blkr.	51	<i>Amphiprion percula</i> CV.
		52	<i>Pomacentrus bankanensis</i> Blkr.
23	<i>Lethrinus opercularis</i> CV.	53	" <i>chrysopoecilus</i> K.v.H.
24	<i>Upeneoides variegatus</i> Blkr.	54	" <i>fasciatus</i> CV.
25	<i>Chelmon rostratus</i> CV.	55	" <i>littoralis</i> K. v. H.
26	<i>Pempheris moluca</i> CV.	56	" <i>pavo</i> Lac.
27	<i>Toxotes jaculator</i> CV.	57	" <i>prosopotaenia</i> Blkr.
28	<i>Selar boöps</i> Blkr.	58	" <i>taeniops</i> CV.
29	<i>Amplacanthus virgatus</i> CV.	59	<i>Glyphisodon bengalensis</i> CV.
30	<i>Mastacembelus maculatus</i> Rwdt.	60	" <i>coelestinus</i> CV.
		61	" <i>rahti</i> CV.

62 <i>Glyphisodon septemfasciatus</i> CV.	73 <i>Julis (Halichoeres) polyophthalmus</i> Blkr.
63 " <i>sordidus</i> CV.	74 " (") <i>strigiventer</i> Benn.
64 <i>Cossyphus macrodon</i> Blkr.	75 <i>Cheilinus decacanthus</i> Blkr
65 <i>Crenilabrus leucozona</i> Blkr.	76 <i>Scarus aeruginosus</i> CV.
66 <i>Tautoga fasciata</i> CV.	77 " <i>Blochii</i> CV.
67 " <i>leucomos</i> Blkr.	78 <i>Silurichthys phaiosoma</i> Blkr.
68 <i>Julis (Julis) lunaris</i> CV.	79 <i>Plotosus albilabris</i> CV.
69 " (<i>Halichoeres</i>) <i>leprensis</i> Blkr.	80 <i>Harengula Kunzei</i> Blkr.
70 " (") <i>modestus</i> Blkr.	81 <i>Spratella tembang</i> Blkr.
71 " (") <i>mola</i> Cuv.	82 <i>Monacanthus hajam</i> Blkr.
72 " (") <i>notopsis</i> K. v. H.	83 <i>Scyllium maculatum</i> M.H.

Slechts met uitzondering van *Mesoprion decussatus* CV., *Mesoprion fulviflamma* Blkr, *Apogon hyalosoma* Blkr, *Lethrinus opercularis* CV., *Mastacembelus maculatus* Rwdt, *Pomacentrus bankanensis* Blkr en *Silurichthys phaiosoma* Blkr, zijn alle bovengenoemde soorten nieuw voor de kennis der fauna van Biliton. Een dier soorten, *Gobius stethophthalmus*, beschreef ik vroeger reeds naar eene in mijne bezit zijnde teekening, doch ik kende haar niet naar de natuur naar welke de hierachter volgende beschrijving ontworpen is. *Salarias decussatus* beschreef ik insgelijks vroeger reeds, naar een defekt voorwerp onder den naam van *Salarias guttatus* CV.? doch mijne goed bewaarde voorwerpen van Biliton hebben mij doen ontwaren, dat zij tot eene van *Salarias guttatus* CV. verschillende soort te brengen is. De overige soorten nieuw voor de wetenschap, zijn *Salarias bilitonensis*, *Salarias Hendriksii*, *Salarias tetradactylus*, *Petrosirtes kallosoma*, *Tripterygion trigloides*, *Tautoga leucomos* en *Crenilabrus leucozona*.

In het geheel zijn thans van Biliton bekend de volgende 137 soorten.

Species Piscium Bilitonenses hucusque cognitae.

- 1 *Psammoperca waigiensis* Blkr = *Labrax waigiensis* CV.,
Nat. Tijdschr. Ned. Ind. II p. 479.
- 2 *Serranus altivelioides* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Perc. p. 38.
- 3 " *boenack* CV., ibid. Perc. p. 31.
- 4 " *formosus* CV., ibid. Perc. p. 31.
- 5 " *pardalis* Blkr, ibid. Perc. p. 37.
- 6 " *polypodophilus* Blkr, ibid. Perc. p. 57.
- 7 " *variolosus* CV., ibid. Perc. p. 35.
- 8 *Mesoprion annularis* CV., ibid. X Perc. p. 47.
- 9 " *chrysotaenia* Blkr, Act. Soc. Scient. Ind. Neerl. I
Vissch. Manad. p. 40.
- 10 " *decussatus* CV., Verh. Bat. Gen. XXII Perc. p. 43.
- 11 " *fulviflamma* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. III p. 554.
- 12 " *monostigma* CV., Verh. Bat. Gen. XXIII Perc. p. 42.
- 13 " *Russellii* Blkr, ibid. Perc. p. 41.
- 14 " *Sebae* Blkr, ibid. Perc. p. 45.
- 15 " *vitta* Blkr, ibid. Perc. p. 40.
- 16 *Lethrinus opercularis* CV., ibid. XXIII Spar, p. 14.
- 17 *Dentex tambulus* CV., ibid. Spar. p. 12.
- 18 *Therapon servus* CV., Verh. Bat. Gen. XXII Perc. p. 49.
- 19 *Helotes sexlineatus* CV., Nat. T. Ned. Ind. II p. 172.
- 20 *Scolopsides cancellatus* CV., Verh. Bat. Gen. XXIII Sciaen.
p. 28.
- 21 " *leucotaenioides* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. VIII p. 439.
- 22 " *lineatus* QG., ibid. V p. 73.
- 23 " *margaritifer* CV., Verh. Bat. Gen. XXIII Sciaen. p. 30.
- 24 *Heterognathodon bifasciatus* Blkr, ibid. Sciaen. p. 30.
- 25 *Pentapus setosus* CV., Nat. T. Ned. Ind. II p. 175.
- 26 *Sillago malabarica* Cuv. = *Sillago acuta* CV., Verh. Bat.
Gen. XXII Perc. p. 61.
- 27 *Myriodon scorpaenoides* Bris., Nat. T. Ned. Ind. II p. 480.
- 28 *Holocentrum orientale* CV., Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
p. 53.
- 29 *Cheilodipterus quinquelineatus* CV., Nat. T. Ned. Ind. III
p. 253.

- 30 *Apogon amboinensis* Blkr, *ibid.* p. V p. 329.
- 31 " *bandanensis* Blkr, *ibid.* VI p. 95.
- 32 " *endekataenia* Blkr, *ibid.* III p. 449.
- 33 " *hyalosoma* Blkr, *ibid.* V p. 329.
- 34 " *hypselonotus* Blkr, *ibid.* VIII p. 309.
- 35 " *kallosoma* Blkr, *ibid.* III p. 448.
- 36 " *orbicularis* K. v. II., *Act. Soc. Scient. Ind. Neerl.*
 I Vissch. Amb. p. 28.
- 37 *Upeneus Russellii* CV., *Verh. Bat. Gen.* XXII Perc. p. 62.
- 38 *Upeneoides variegatus* Blkr, *Act. Soc. Scient. Ind. Neerl.*
 II 8e Bijdr. Amb. p. 48.
- 39 *Scorpaenodes oxycephalus* Blkr = *Scorpaena oxycephalus*
 Blkr, *Verh. Bat. Gen.* XXII Sclerop. p. 7.
- 40 *Platycephalus insidiator* Bl. Schn., *ibid.* Sclerop. p. 6.
- 41 *Gerres abbreviatus* Blkr, *ibid.* XXIII Maen. p. 11.
- 42 *Chelmon rostratus* CV., *ibid.* XXIII Chaet. p. 20.
- 43 *Platax batavianus* CV., *ibid.* Chaet. p. 28.
- 44 *Psettus rhombeus* CV.; *ibid.* Chaet. p. 29.
- 45 *Pempheris moluca* CV., *ibid.* Chaet. p. 30.
- 46 *Toxotes jaculator* CV., *ibid.* Chaet. p. 21.
- 47 *Betta anabatoides* Blkr, *Nat. T. Ned. Ind.* I p. 269.
- 48 " *trifasciata* Blkr, *ibid.* I p. 107.
- 49 *Ophicephalus lucius* K. v. II., *Verh. Bat. Gen.* XXIII Doolh,
 Kieuw. p. 13.
- 50 " *marginatus* CV., *ibid.* Doolh. K. p. 14.
- 51 " *marulioides* Blkr, *Nat. T. Ned. Ind.* II p. 424.
- 52 *Mastacembelus maculatus* Rwdt, *ibid.* III p. 93.
- 53 *Trachinotus mookalee* CV., *Verh. Bat. Gen.* XXIV Makr. p. 47.
- 54 *Selar boöps* Blkr, *ibid.* Makr. p. 51.
- 55 *Carangoides praeustus* Blkr, *ibid.* Makr. p. 60, *Nat. T. Ned.*
 Ind. I p. 363.
- 56 *Gnathanodon speciosus* Blkr, *Verh. Bat. Gen.* XXIV Makr.
 p. 72.
- 57 *Amphacanthus margaritiferus* CV., *Nat. T. N. Ind.* XIII p. 334.
- 58 " *virgatus* CV., *Verh. Bat. Gen.* XXIII Teuth. p. 11.
- 59 *Atherina duodecimalis* CV., *Nat. T. Ned. Ind.* II p. 485.
- 60 *Salarias bilitonensis* Blkr, *ibid.* XV p. 231.

- 61 *Salarias cyanostigma* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Blenn. Gob.
p. 18.
- 62 " *decussatus* Blkr = *Salarias guttatus* CV? Blkr,
ibid. XV p. 230.
- 63 " *Hendriksii* Blkr, ibid. XV. p. 233.
- 64 " *melanocephalus* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII. Blenn.
Gob. p. 18.
- 65 " *quadripinnis* CV. ibid. Blenn. Gob. p. 19.
- 66 " *tetradactylus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. XV p. 228.
- 67 *Petroskirtes kallosoma* Blkr, ibid. XV p. 227.
- 68 *Tripterygion trigloides* Blkr, ibid. XV p. 234.
- 69 *Gobius hemigymnopus* Blkr, Act. Soc. Scient. Ind. Neerl.
I Vissch. Man. p. 50.
- 70 " *janthinopterus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. III p. 702.
- 71 " *melanurus* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Blenn. Gob.
p. 31.
- 72 " *periophthalmoides* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. I p. 249.
- 73 " *puntangoides* Blkr, ibid. V p. 242.
- 74 " *stethophthalmus* Blkr, ibid. XV p. 236.
- 75 *Eleotris ophicephalus* K. v. H., Verh. Bat. Gen. XXII Blenn.
Gob. p. 22.
- 76 *Machaerium reticulatum* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. III p. 734.
- 77 *Batrachus grunniens* CV., ibid. II p. 487.
- 78 *Antennarius urophthalmus* Blkr, ibid. II p. 488, XV p. 237.
- 79 *Catopra Grootii* Blkr, ibid. III p. 90.
- 80 *Nandus nebulosus* Blkr, ibid. III p. 92.
- 81 *Cichlops melanotaenia* Blkr, ibid. IV p. 765.
- 82 " *spilopterus* Blkr, ibid. V p. 168.
- 83 *Plesiops coeruleolineatus* Rüpp., ibid. IV p. 116.
- 84 *Pseudochromis fuscus* Müll. Trosch., ibid. III p. 708, IX p. 69.
- 85 *Amphiprion percula* CV., ibid. III p. 287.
- 86 *Pomacentrus bankanensis* Blkr = *Pomacentrus taeniops* CV.?
ibid. III p. 729.
- 87 " *chrysopoecilus* K. v. H. ibid. III p. 284.
- 88 " *fasciatus* CV., ibid. IV p. 482.
- 89 " *littoralis* K. v. H., ibid. IV p. 483.
- 90 " *pavo* Lac., ibid. II p. 247.

- 91 *Pomacentrus prosopotaenia* Blkr, *ibid.* III p. 67.
- 92 " *taeniops* CV., *ibid.* V p. 512.
- 93 " *taeniurus* Blkr, *Act. Soc. Scient. Ind. Neerl. I Vissch.*
 Amb. p. 51.
- 94 *Glyphisodon bengalensis* CV., *Verh. Bat. Gen. XXI Labr.*
 Cten. p. 11.
- 95 " *coelestinus* CV., *ibid. Labr. Cten.* p. 15.
- 96 " *rahti* CV., *Nat. Tijdschr. Ned. Ind. III* p. 287,
- 97 " *septemfasciatus* CV., *ibid.* III p. 582.
- 98 " *sordidus* CV., *Verh. Bat. Gen. XXI Labr. Cten.*
 p. 16.
- 99 *Cossyphus macrodon* Blkr, *ibid. XXII Gladsch. Labr.* p. 10.
- 100 *Tautoga fasciata* CV., *Nat. T. Ned. Ind. IV* p. 484.
- 101 " *leucomos* Blkr, *ibid. XV* p. 239.
- 102 *Crenilabrus leucozona* Blkr, *ibid. XV* p. 238.
- 103 *Julis (Julis) lunaris* CV., *Verh. Bat. Gen. XXII Gladsch.*
 Labr. p. 26.
- 104 " (*Halichoeres*) *leporensis* Blkr, *Nat. T. Ned. Ind. III*
 p. 730.
- 105 " (") *modestus* Blkr, *Verh. Bat. Gen. XXII Gladsch.*
 Labr. p. 26.
- 106 " (") *mola* Cuv. = *Julis (Halichoeres) notophthalmus.*
 Blkr, *ibid. Gladsch. Labr.* p. 22.
- 107 " (") *notopsis* K. v. H., *Nat. T. Ned. Ind. IV* p. 290,
- 108 " (") *polyophthalmus* Blkr, *ibid.* III p. 731.
- 109 " (") *strigiventer* Benn., *ibid.* II p. 251.
- 110 *Cheilinus decacanthus* Blkr, *ibid.* II p. 256.
- 111 *Scarus aeruginosus* CV., *Verh. Bat. Gen. XXII Gladsch. Labr.*
 p. 58.
- 112 " *Blochii* CV., *ibid. Gladsch. Labr.* p. 53.
- 113 " *micrognathos* Blkr, *ibid. Gladsch. Labr.* p. 56.
- 114 *Silurichthys phaiosoma* Blkr = *Silurus phaiosoma* Blkr, *Nat.*
 T. Ned. Ind. II p. 428, *Ichth. Arch. Ind. Prodr.*
- 115 *Leiocassis micropogon* Blkr = *Bagrus micropogon* Blkr, *ibid.*
 III p. 91, V p. 445, *Ichth. Arch. Ind. Prodr.*
- 116 *Glyptosternon platypogon* Blkr = *Pimelodus cyanochloros*
 Blkr, *ibid.* III p. 591, *Ichth. Arch. Ind. Prodr.*

- 117 *Plotosus albilabris* CV., Nat. T. Ned. Ind. III p. 70. Ichth. Arch. Ind. Prodr.
 - 118 *Clarias Nieuhofii* CV = *Clarias pentapterus* Blkr, ibid. II p. 206, Verh. Bat. Gen. XXI Sil. bat. p. 55, Ichth. Arch. Ind. Prodr.
 - 119 " *batrachus* CV = *Clarias punctatus* CV., Verh. Bat. Gen. XXI Sil. bat. p. 53, Ichth. Arch. Ind. Prodr.
 - 120 *Barbus bilitonensis* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. III p. 96.
 - 121 " *kusanensis* Blkr, ibid. III p. 429.
 - 122 " *lateristriga* CV., ibid. III p. 95.
 - 123 *Leuciscus cephalotaenia* Blkr, ibid. III p. 97.
 - 124 " *Einthovenii* Blkr, ibid. II p. 434.
 - 125 *Belone leiuroides* Blkr, ibid. I p. 479.
 - 126 *Hemiramphus dispar* CV., ibid. VI p. 498.
 - 127 " *phaiosoma* Blkr, ibid. III p. 99 an eadem species ac
 - 128 " *pogonognathus* Blkr, ibid. V p. 193?
 - 129 *Luciocephalus pulcher* Blkr, ibid. I p. 273 III p. 99.
 - 130 *Albula bananus* CV., Verh. Bat. Gen. XXIV Chiroc, etc. p. 11.
 - 131 *Harengula Kunzei* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. XII p. 209.
 - 132 *Spratella tembang* Blkr, ibid. III p. 774.
 - 133 *Saurus myops* CV., ibid. III p. 291,
 - 134 *Synaptura pan* Cant., ibid. I p. 410.
 - 135 *Monacanthus hajam* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXIV Balist. p. 18.
 - 136 *Scyllium maculatum* MII., ibid. XXIV Plagiost. p. 16.
 - 137 *Carcharias (Scoliodon) Walbeehmi* Blkr, Nat. T. N, Ind. X p. 353.
-

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

BLENNIOIDEI.

Petroskirtes kallosoma Blkr.

Petrosk. corpore elongato compresso, altitudine 8 circiter in ejus longitudine absque filis caudalibus, latitudine $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{1}{2}$ in ejus altitudine; capite obtuso convexo $6\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis absque filis caudalibus; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{1}{4}$, latitudine $1\frac{2}{3}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; linea rostro-dorsali convexa; rostro obtuso convexo non truncato non ante os prominente; crista occipitali cirrisque nullis; oculis diametro 4 circiter in longitudine capitis, minus diametro 1 distantibus; rictu sub oculo desinente; maxillis antice tantum dentatis, dentibus confertis aequalibus utraque maxilla 26 p. m. et insuper utroque latere canino curvato, canino inframaxillari canino intermaxillari multo longiore; apertura branchiali oblonga oculo vix majore; linea laterali leviter curvata lineae dorsali approximata, corpore postice caudaque inconspicua; cute laevi, dorso striis numerosissimis confertissimis oblique postrorsum descendentibus; pinnis radiis omnibus simplicibus; pinna dorsali paulo ante aperturam branchialem incipiente, parte spinosa parte radiosa humiliore obtusa spina producta nulla, parte radiosa obtusa corpore humiliore postice angulata; pinnis pectoralibus obtusis rotundatis et ventralibus acutissimis 7 et paulo, caudali extensa convexa angulis acuta radiis subexternis in fila productis absque iis filis 6 et paulo in longitudine corporis; anali dorsali radiosa paulo humiliore convexa postice obtusa non cum caudali unita; colore corpore antice dilute violascente- postice viridescente-roseo; capite vittis 3 vel 4 transversis violaceis, inferne ut et regione postgulari punctis magnis violaceis; iride violascente-rosea; corpore vittis 10 vel 11 violaceis transversis curvatis gracilibus distantibus convexitate antrorsum

spectantibus; vittis corpore insuper transversis margaritaceis vittis violaceis gracilioribus et cum iis alternantibus vel subalternantibus cauda autem inconspicuis; pinna dorsali roseo-hyalina, parte spinosa tota fere maculis diffusis fuscis et arena fusca tincta, parte radiosa vittis 8 p. m. longitudinalibus fuscis et radium 7m et 11m inter media ejus altitudine circiter macula oblonga longitudinali nigricante-fusca; pectoralibus roseo-aurantiacis basi tantum guttulis aliquot minimis nigris; ventralibus dilute violascente-roseis; anali violaceo-fusca flavescente marginata striis obliquis 7 vel 8 distantibus coeruleis a basi pinnae postrorsum descendentibus; caudali dilute violascente-rosea inferne profundiore.

B. 6. D. 32 vel 13/19. P. 12. V. 2. A. 23. C. 13.

Hab. Biliton occidentalis, in mari.

Longitudo speciminis descripti 60'''.

Aanm. Deze fraaije soort is zeer gemakkelijk herkenbaar aan hare slanke gedaante, stompen en korten kop, hooger straalachtig dan doornachtig gedeelte der rugvin, en vooral aan de fraaije en in het geslacht geheel eigenaardige kleurteekening van ligchaam en vinnen. Zij is de dertiende soort van *Petroskirtes* van den Indischen Archipel, welke mij onder de oogen is gekomen.

Salarias tetradactylus Blkr.

Salar. corpore elongato, antice cylindraceo, postice compresso; altitudine 9 ad 11 in ejus longitudine, antice latiore quam alto, capite obtuso valde convexo $6\frac{1}{2}$ ad $7\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{5}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad 1 et paulo in ejus longitudine; fronte concava; rostro obtuso valde convexo, valde ante frontem prominente; oculis diametro 4 ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine capitis; vertice nuchaeque crista vel cirris nullis; orbita cirro fimbriato oculo brevior; naribus cirris conspicuis nullis; maxilla inferiore caninis nullis; labio superiore carnosio nec crenulato nec fimbriato; cute laevi; linea laterali conspicua nulla; pinna dorsali spinosa spinis gracilibus flexilibus masculis valde productis cor-

pore et dorsali radiosa altioribus, feminis non vel vix productis radiis dorsalis 2^{ae} brevioribus spina 2^a autem masculis et feminis radiis ceteris longiore; dorsali radiosa vix a dorsali spinosa distincta, convexa, postice quam antice altiore, non cum caudali unita, corpore paulo ad multo altiore, radiis omnibus simplicibus, feminis vix masculis interdum valde productis; pinnis pectoralibus obtusis rotundatis $5\frac{3}{4}$ ad $5\frac{1}{2}$, ventralibus acutiusculis 15 ad 12, caudali radiis omnibus simplicibus obtusa rotundata $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; anali dorsali radiosa humiliore, postice quam antice altiore, angulata, non cum caudali unita, membrana inter singulos radios mediocriter incisa; colore corpore superne olivascente-violaceo, inferne margaritaceo-roseo; dorso lateribusque superne maculis sat confertis parvis rotundis et oblongis margaritaceo-coeruleis corpore antice interdum ex parte coalescentibus; rostro, genis operculisque maculis parvis rotundiusculis et oculum inter et maxillam superiorem vittis 2 vel 3 gracilibus transversis violaceis; pinna dorsali violacea spinis radiisque singulis basi macula oblonga vel vittula obliqua transversa margaritacea; pinnis pectoralibus roseo-margaritaceis, dimidio basali maculis parvis violaceis, radiis dimidio libero olivascente-violaceis; ventralibus flavescentibus vel aurantiacis; anali flavescente-rosea vitta vel fascia latissima longitudinali mediana profunde violacea; pinna caudali dilute vel profunde violacea radiis quam membrana profundiore margine inferiore aurantiaca.

B. 6. D. 18/16 vel 16/18 vel 15/18. P. 14 vel 15. V. 4. A. 23 vel 24. C. 12 vel 13, omn. simpl. lat. brev. incl.

Hab. Biliton occidentalis, in mari.

Longitudo 7 speciminum $54'''$ ad $120'''$.

Aanm. *Salarias tetradactylus* heeft den algemeenen bouw van kop, ligchaam en vinnen van *Salarias heteropterus* Blkr (Act. Soc. Scient. Ind. Neêrl, II 8^e Bijdr. Amb. p. 65), en is daarvan voornamelijk onderscheiden door andere kleurteekening van ligchaam en vinnen en door een geringer aantal stralen in de vertikale vinnen. Den soortnaam heb ik ontleend aan

de 4 buikvinstralen, welk kenmerk zij ook met *Salarias heteropterus* gemeen heeft. De lengte des lichaams bij een der grootste voorwerpen gaat 5 maal in de lengte der darmkanaals.

Salarias decussatus Blkr.

Salar. corpore elongato compresso, altitudine 6 ad $6\frac{1}{2}$ in ejus longitudine antice altiore quam lato; capite obtuso valde convexo $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{6}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{3}$ in ejus longitudine; fronte concava; rostro valde obtuso truncato paulo ante frontem prominente; oculis diametro 3 ad 4 in longitudine capitis; vertice crista cutanea nulla; nucha antice utroque latere cirro simplice oculo multo brevior; orbita superne cirro oculo longiore leviter fimbriato; naribus anterioribus cirro lato multifimbriato oculo brevior; poris conspicuis nucha et praeoperculo postice in seriem irregularem subverticalem, regione post- et suboculari in seriem oblique antrorsum descendentem dispositis; maxilla inferiore utroque latere canino curvato junioribus parum aetate provectis valde conspicuo; labio superiore crenulato; linea laterali antice curvata post apicem pinnae pectoralis deflexa et tunc rectiuscula poris distantibus parum conspicuis notata; cute laevi toto dorso striis numerosissimis confertissimis postrorsum descendentibus; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam mediocriter emarginata, parte spinosa parte radiosa humilior convexa spinis productis nullis, parte radiosa corpore humilior convexa cum caudalis radiis lateralibus leviter unita; pinnis pectoralibus obtuse rotundatis $4\frac{1}{2}$ ad 5, ventralibus acutis 8 ad 9, caudali obtusa convexa 5 ad $5\frac{1}{4}$ in longitudine corporis; anali dorsali radiosa humilior, postice quam antice altior, non cum caudali unita, membrana inter singulos radios profunde excisa; colore corpore superne violascente-roseo, inferne margaritaceo-roseo; lateribus vittis 3 vel 4 duplicibus vel subduplicibus longitudinalibus profunde violaceis fasciis 5 vel 6 latis duplicibus vel subduplicibus transversis profunde violaceis cruciatis vel subcruciatis; capite toto fere violaceo maculis aliquot profundioribus; pinnis flaves-

cente-roseis, dorsali vittis obliquis parte spinosa 4 ad 5, parte radiosa 6 vel 7 postrorsum adscendentibus violaceo-fuscis, spinis et radiis aliquot maculis nigricante-fuscis notatis; pectoralibus inferne violascentibus, radiis maculis violaceo-fuscis in series 2 vel 3 transversas dispositis; ventralibus dilute roseis vel violaceis immaculatis; anali vittis 2 vel 1 fuscescente-violaceis longitudinalibus; caudali radiis maculis violaceo-fuscis in series 3 ad 5 transversas dispositis.

B. 6. D. 12/17 vel 12/16 vel 13/17, P. 14, V. 2. A. 19. ad 21.

C. 7/9/6 lat. brev. incl.

Syn. *Salarias guttatus* CV? Blkr, Nat. Tijdschr. Ned, Ind. XII p. 379 (nec CV).

Hab. Biliton occidentalis, in mari.

Sangi insul. in mari.

Longitudo 4 speciminum 51''' ad 128,'''

Aanm. Ik hield deze soort vroeger voor *Salarias guttatus* CV., doch kende haar slechts naar een enkel defekt exemplaar, afkomstig van de Sangi-eilanden. Drie nieuwe en uitmuntend goed bewaarde voorwerpen, mij van Biliton geworden, hebben mij in staat gesteld eene meer juiste en naauwkeurige beschrijving der soort te geven en mij tevens overtuigd, dat zij niet dezelfde soort als *Salarias guttatus* CV. kan zijn. De lichte veelal afgeronde vlekken behooren tot de grondkleur des ligchaams en worden gevormd door de elkan-der overkruisende overlangsche en dwarsche banden welke, paarsgewijze bijeen geplaatst, bij de jongere voorwerpen het ligchaam met eene soort van net bedekken.

Salarias bilitonensis Blkr.

Salar. corpore clongato compresso, altitudine 8 ad $8\frac{1}{2}$ in ejus longitudine, antice altiore quam lato; capite obtuso valde convexo $6\frac{2}{3}$ ad $6\frac{1}{3}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{4}$, latitudine $1\frac{3}{4}$ ad $1\frac{2}{5}$ in ejus longitudine; fronte concava; rostro

valde obtuso truncato vel concaviusculo non ante frontem prominente; oculis diametro $3\frac{1}{3}$ ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis; vertice crista cutanea semilunari lata elevata; orbita cirro simplice oculo longiore; naribus cirro fimbriato oculo brevior; poris conspicuis nucha et praeoperculo postice in seriem subverticalem, regione post- et suboculari in seriem oblique antrorsum descendentem dispositis; maxilla inferiore utroque latere canino valde conspicuo; labio superiore nec crenulato nec fimbriato; linea laterali parum curvata post apicem pinnae pectoralis deflexa ibique desinente; cute laevi; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam emarginata, parte spinosa parte radiosa humiliore obtuse rotundata spina producta nulla, parte radiosa corpore non humiliore vel paulo altiore convexa non cum pinna caudali unita; pinnis pectoralibus obtuse rotundatis $6\frac{2}{3}$ circiter, ventralibus acutis 10 circiter, caudali obtusa convexa $5\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa humiliore postice quam antice altiore angulata membrana inter singulos radios valde excisa; colore corpore superne viridescente-roseo, inferne roseo-margaritaceo; crista occipitali viridescente-rosea; capite vittis suboculari et postoculari transversis dilute coeruleis; operculo macula magna oblonga cyanea; iride flavo et fusco tineta; corpore fasciis 8 vel 9 latis transversis interdum duplicatis violaceo-fuscis; vittis lateribus 10 p. m. gracilibus longitudinalibus violaceo-fuscis postice convergentibus sensim coerulescentibus et sat longe ante pinnam caudalem desinentibus; cauda postice maculis parvis rotundis et oblongis dilute coeruleis ornata; pinna dorsali dilute violascente-rosea, parte spinosa superne maculis parvis sat confertis fuscis coerulescente annulatis, parte radiosa dimidio inferiore striis distantibus fuscis oblique postrorsum adscendentibus dimidio libero fusco-violaceo et coeruleo pulchre reticulata, postice margaritaceo-coeruleo punctata; pinnis pectoralibus violascente-roseo-hyalinis radiis dimidio libero interdum leviter fuscescente punctatis; pinnis ventralibus dilute violascentibus; anali roseo-hyalina violascente marginata; caudali roseo-hyalina postice et inferne violascente marginata ubique dense margaritaceo-coeruleo punctata.

B. 6. D. 12/20 vel 12/21. P. 14. V. 2. A. 22 vel 23. C. 8/9/7 lat. brev. incl.

Hab. Biliton occident. in mari.

Longitudo 2 speciminum 94''' et 99'''

Aann. Verwant aan *Salarias lineatus* CV. onderscheidt zich onderwerpelijk soort daarvan voornamelijk door de aanwezigheid van hondstanden, minder talrijke rugvinstralen en andere kleurteekening van kop, staart en verticale vinnen.

Salarias Hendriksii Blkr.

Salar. corpore elongato compresso, altitudine $7\frac{1}{2}$ ad 8 in ejus longitudine, antice altiore quam lato; capite obtuso valde convexo $6\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$ circiter, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; fronte concava; rostro valde obtuso truncate vel concaviusculo non ante frontem prominente; oculis diametro 3 ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis; vertice nuchaque crista cutanea vel cirris nullis conspicuis; orbita cirro gracili simplice oculo non brevior; naribus anterioribus cirro lato multifimbriato oculo brevior; poris parum conspicuis nucha et praeoperculo postice in seriem subverticalem, regione post- et suboculati in seriem oblique antrorsum descendente dispositis; maxilla inferiore utroque latere canino curvato conspicuo; labio superiore nec crenulato nec fimbriato; linea laterali parum curvata post apicem pinnae pectoralis paulo deflexa ibique desinente; cute laevi toto dorso striis gracillimis confertissimis obliquis postrorsum descendentibus; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam mediocriter emarginata, parte spinosa parte radiosa humiliore convexa spina producta nulla, parte radiosa corpore humiliore convexa non cum basi pinnae caudalis unita; pinnis pectoralibus obtuse rotundatis 6 et paulo, ventralibus acutis 8 et paulo, caudali obtusa convexa 6 circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa humiliore convexa postice angulata non cum caudali unita membrana inter singulos radios profunde excisa; colore corpore superne dilute violascente-roseo, inferne margaritaceo-roseo; corpore fasciis 8 transversis latis irregularibus duplicibus vel subduplicibus invicem plus minusve unitis profunde violaceis, anteriore totum caput fere

amplectente, ceteris inferne et superne vulgo divisis; spatiis lateribus interfascialibus singulis macula rotunda vel oblonga violacea; pinnis dilute roseis; dorsali spinosa maculis rotundiusculis sparsis sat confertis fuscis; dorsali radiosa dimidio libero guttulis parvis confertis fuscis; pectoralibus dimidio libero punctis sparsis fuscis; anali vitta intramarginali longitudinali violaceo-fusca diffusa et postice irregulariter fusco maculata; caudali guttulis nigricantefuscis in series 6 ad 7 irregulares transversas dispositis.

B. 6. D. 13/20 vel 13/19. P. 14. V. 2. A. 21. C. 4/9/5 lat. brev. incl. Hab. Biliton occidentalis, in mari.

Longitudo speciminis unici 76."

Aanm. Verwant aan *Salarias sumatranus* Blkr, is onderwerpelijke soort daarvan voornamelijk te onderkennen door de aanwezigheid van hondstanden, slanker ligchaam, andere bijzonderheden der kleurteekening van ligchaam en vinnen, enz. Ik heb de soort genoemd ter eere van den heer A. Hendriks, geneesheer te Tjiroetjoep, op het eiland Biliton, aan wiens belangstelling in de wetenschap hare kennis te danken is.

Tripterygion trigloides Blkr.

Tripteryg. corpore elongato antice cylindraceo postice compresso, altitudine 6 fere in ejus longitudine; capite angulato subtetragono 4 circiter in longitudine corporis; altitudine et latitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, valde approximatis; linea rostro-dorsali valde angulata ante oculos declivi recta, supra oculos convexa, post oculos rectiuscula; naribus parvis rotundis; maxilla superiore maxilla inferiore longiore, ante rostrum prominente, sub pupilla desinente; labiis carnosis; dentibus parvis, maxillis serie externa quam seriebus internis majoribus subaequalibus, vomerinis in vittam semilunarem dispositis; praeoperculo operculoque rotundatis carinis nullis; squamis capite nuchaque nullis, corpore parvis ciliatis 50 ad 55 in serie longitudinali; dorso antice striis numerosis confertissimis obliquis postrorsum descendentibus (ut in ge-

nere Salarías); linea laterali antice declivi porro recta singulis squamis tubulo brevi simplice notata cauda inconspicua; pinnis dorsalibus contiguis vel subcontiguis radiis omnibus simplicibus; dorsali 1ª nuchali obtusa dorsali 2ª humiliore; dorsali 2ª obtusa antice quam postice altiore corpore paulo humiliore; dorsali 3^a dorsali 2^a altiore corpore non vel vix humiliore antice acuta postice humili obtusa; pinnis pectoralibus acutis radio simplice superiore ceteris longiore $3\frac{2}{3}$ circiter, ventralibus jugularibus acutis 5 circiter, caudali extensa truncata angulis acuta 6 circiter in longitudine corporis; anali dorsali 3^a humiliore postice quam antice altiore acutangula membrana interradii profunde incisa; corpore roseo-viridi arena fusca nebulato, arena dorso in fascias 3 vel 4 transversas latas diffusas coalita, capite inferne confertissima; vitta postmaxillo-praeoperculari coerulea; genis lateribusque punctis sparsis parvis margaritaceo-coeruleis ornatis; iride rosea fusco tincta; pinnis dorsalibus roseo-hyalinis, fusco oblique fasciato-maculatis; pectoralibus radiis fuscescente variegatis basi macula fusca majore; ventralibus aurantiaco-roseis; anali fusco arenata; caudali fasciis 3 sat latis transversis fuscescentibus.

B. 6. D. 3—13—10 omn. simpl. P. 9 fiss. + 7 simpl. cartil.

V. 2. A. 10 omn. simpl. C. $2\frac{2}{9}$ et lat, brev,

Habit. Biliton occidentalis, in mari.

Longitudo speciminis unici 38'''.

Aanm. In habitus en vinbouw heeft onderwerpelijke soort groote verwantschap met *Tripterygion nasus* Risso van de Middellandsche zee, doch zij wijkt nog in meerdere opzigten daarvan af, door kleinere schubben, geringer aantal rug- en aarsvinstralen, het onverdeeld zijn van alle rugvinstralen, andere kleuren van ligchaam en vinnen enz. Er bestaat eene niet te misskennen verwantschap tusschen *Tripterygion* en *Trigla* wat de gedaante van kop en ligchaam en den bouw der borstvinnen betreft, doch het geslacht heeft zijne juiste plaatsing onder de *Blennioïden*.

GOBIOIDEI.

Gobius stethophthalmus Blkr, Over eenige nieuwe soorten van Blenn. en Gob. Ind. Archipel, Natuurk. Tijdschr. Ned. Ind. I p. 249 tab. fig. 7.

Gob. corpore elongato compresso altitudine $5\frac{1}{2}$ in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo $4\frac{2}{3}$ ad $4\frac{3}{5}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter, latitudine $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ ad 4 in longitudine capitis totis in capitis dimidio anteriore sitis minus diametro 1 distantibus; rostro obtuso convexo oculo brevior; sulco oculo-operculari conspicuo; capite vertice et regione temporali squamoso, ceterum alepidoto; maxillis subaequalibus superiore sub oculi parte anteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis, maxilla superiore serie externa seriebus internis majoribus caninis nullis, maxilla inferiore dimidio anteriore serie externa seriebus ceteris majoribus utroque latere 6 vel 7 quorum postico canino sat magno extrorsum curvato; rictu obliquo; apertura branchiali verticali sub suboperculo desinente; squamis parvis frontem inter et spinam dorsalem 1^m 20 circiter, lateribus 70 circiter in serie longitudinali, squamis caudalibus squamis postthoracicis majoribus; appendice anali conspicua nulla; pinnis dorsalibus basi contiguis obtusis altitudine subaequalibus corpore multo humilioribus spinis et radiis omnibus gracilibus flexilibus; dorsali spinosa spinis posterioribus ceteris paulo brevioribus non productis; dorsali radiosa postice quam antice humiliore angulata; pinnis pectoralibus obtusis rotundatis 4 et paulo, ventrali acuta $5\frac{1}{2}$ circiter, caudali valde obtusa rotundata 5 circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa paulo humiliore convexa postice angulata; colore corpore superne rosco-viridi, inferne margaritaceo; fasciis rostro-oculo-suprascapulari et infraoculo-thoracica fusco-violaceis vittis coeruleis ex parte interruptis violaceo limbatis fascia infraoculo-thoracica basi pinnae pectoralis superne maculam oblongam profundiorefficiente; ocellis nuchalibus nigricante-fuscis coeruleo annulatis utroque latere 6 vel 7 in seriem simplicem frontem inter et dorsalem 1^m

dispositis; dorso fasciis 4 vel 5 ex parte duplicatis transversis fusco-violaceis; pinnis dorsalibus violaceis ocellis parvis numerosis margaritaceis vittaque intramarginali roseo-hyalina; pinnis ceteris roseo-hyalinis; anali violaceo marginata; caudali basi dimidio superiore macula rotundiuscula fusca; iride flava fusco tincta.

B. 4. D. 6—1/13 vel 6—1/14. P. 17. V. 1/515/1. A. 1/16. C. 6/13/6
lat. brev. incl.

Hab. Anjer, Javae occidentalis, in mari.

Biliton occidentalis, in mari.

Longitudo 2 speciminum 35" et 52".

Aanm. Ik beschreef deze soort reeds in het jaar 1850 ter bovenaangehaalde plaatse naar eene afbeelding, nagelaten door Kuhl en Van Hasselt, doch leerde haar eerst onlangs naar de natuur kennen in twee mij door den heer A. Hendriks van Biliton toegezondene kleinere exemplaren. De bovenstaande beschrijving is naar die voorwerpen ontworpen en heeft mij een nieuw bewijs geleverd van de naauwkeurigheid der onder het toezigt van Kuhl en Van Hasselt vervaardigde afbeeldingen, zijnde mijne vroegere beschrijving slechts in eenige bijzonderheden van ondergeschikte waarde behoeven gewijzigd te worden.

CHIRONECTEOIDEI.

Antennarius urophthalmus Blkr, Nat. Tijdschr. Ned.
Ind. II p. 488.

Aanm. Mijn voorwerp van Biliton heeft eene lengte van 120". Zeer in het oogvallend was de opzwellings van den buik, wat mij bewoog den visch te openen. Tot mijne niet geringe verbazing vond ik nu in de maag een nog vrij gaaf voorwerp van *Pomacentrus chrysopoëcilus* K. v. H. van 115" lengte en dus slechts 5 millimeters korter dan de *Antennarius* zelf. De

hoogte des ligchaams van *Pomacentrus chrysopoëcilus* is bovendien niet veel minder dan die van den *Antennarius*, wanneer zijne buik niet opgezwollen is en zoo zag ik hier een voorbeeld van een' visch welke een' anderen visch van nagenoeg gelijke grootte had ingeslikt, hetwelk in dit geval te meer opmerking verdient omdat *Antennarius* behalve zijn' wijden bek geene wapenen van aanval heeft en slechts dunne borstelvormige tanden in bek en gehemelte, terwijl de rugvin en de aarsvin van *Pomacentrus chrysopoëcilus* met scherpe doornen gewapend zijn en deze visch veel vaardiger in zijne bewegingen is dan *Antennarius*.

LABRICHTHYOIDEI.

Crenilabrus leucozona Blkr.

Crenilabr. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite obtuso $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; latitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali valde declivi rectiuscula; labiis carnosus; maxillis subaequalibus, superiore sub oculi margine anteriore desinente; dentibus maxillis uniseriatis ex parte in cristam osseam unitis, maxilla inferiore postice bene conspicuis, utraque maxilla insuper antice caninis 4 sat magnis curvatis, intermaxillaribus internis quam externis, inframaxillaribus externis quam internis majoribus; praeoperculo operculoque squamosis; praeoperculo subrectangulo angulo rotundato margine posteriore dentibus bene conspicuis numerosis serrato; membrana operculari in lobum oblongum truncatum producta; rostro, fronte verticeque alepidotis; squamis lateribus 25 vel 26 in serie longitudinali; linea laterali valde curvata singulis squamis tubulo simplice vel dichotomo notata; pinnis dorsali et anali basi alepidotis; dorsali spinosa spinis mediocribus anterioribus brevioribus exceptis subaequilongis, membrana interspinali mediocriter excisa; dorsali radiosa dorsali spinosa vix altiore corpore plus duplo humiliore, obtusa,

rotundata; pinnis pectoralibus obtusis rotundatis et caudali obtusa convexa 5 circiter, ventralibus acutis 6 circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa non vel vix humiliore obtusa convexa spinis mediocribus postica ceteris longiore; colore corpore violascente-olivaceo, ventre roseo-albido; vittis vel fasciis corpore transversis 5 luteis vel albidis, fascia 1^a suboculo-inframaxillari, fascia 2^a dorso-postaxillo-ventrali, fascia 4^a dorso-anali, fascia 5^a caudali plus minusve composita; pinnis aurantiaco-roseis, dorsali maculis 3 vel 4 magnis violascente-olivaceis, et insuper spinam 1^m et 2^m inter et spinam 12^m inter et 13^m macula rotunda nigricante; pinnis pectoralibus basi macula magna duplici fusco-violacea et lutea; ventralibus antice violaceis postice albidis; anali olivascente-violaceo irregulariter et sublongitudinalter fasciata; iride roseo et fusco tincta.

B. 5. D. 13/7 vel 13/8. P. 2/13. V. 1/5. A. 3/9 vel 3/10. C. 1/12/1 et lat. brev.

Hab. Biliton occidentalis, in mari.

Longitudo speciminis unici 44."

Aanm. De onderwerpelijke *Crenilabrus* is zeer gemakkelijk herkenbaar aan hare 13 rugdoornen en witachtig-gele dwarsche ligchaamsbanden. Door de formule der vinstralen is zij verwant aan *Crenilabrus oligacanthus* Blkr, doch zij verschilt daarvan door anderen habitus en geheel andere kleurteekening.

Tautoga leucomos Blkr.

Tautog. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite acuto $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{4}$ fere in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; labiis latis carnosus; maxillis subaequalibus, superiore ante oculum desinente; rictu parvo; dentibus maxillis serie externa conicis acutis, anticis 2 caninis curvatis mediocribus, intermaxillaribus inframaxillaribus longioribus; maxilla superiore angulo oris dente prominente nullo; regione postoculari, suboculari et supraoperculari squamata;

squamis lateribus 26 vel 27 in serie longitudinali; linea laterali sub dimidio pinnae dorsalis radiosae posteriore valde curvata, singulis squamis tubulo simplice recto notata; pinnis imparibus basis squamatis; dorsali supra basin pinnae pectoralis incipiente spinis omnibus pungentibus postrorsum sensim accrescentibus; dorsali radiosa dorsali spinosa vix altiore postice obtusa; pinnis pectoralibus acutiuscule rotundatis $6\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus acutis 8 circiter, caudali obtusa rotundata 5 circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa vix humiliore postice angulata, spina 3^a spinis ceteris longiore; colore corpore fusco-violaceo, fronte rostroque albido vel luteo; vittis 2 vel 3 subocularibus transversis luteis; trigono thoraco-ventrali vittis 2 transversis luteis; corpore fasciis luteis transversis 4, fascia anteriore lata dorsalem spinosam antice adscendente et ante anum cum fascia lateris oppositi unita, fascia 2^a maculaeformi sub spinis dorsalibus posterioribus sita pinnam dorsalem intrante et supra lineam lateralem desinente, fascia 3^a mediam dorsalem radiosam inter et mediam pinnam analem sita inferne gracilescente superne margine pinnae dorsalis superiore desinente, fascia 4^a caudali radio dorsalis et analis postico valde approximata; pinnis pectoralibus aurantiacis, ceteris fusco-violaceis, caudali flavescente marginata; iride roseo-fusco tincta.

B. 6. D. 9/11 vel 9/12. P. 2/11. V. 1/5. A. 3/11 vel 3/12. C. 1/12/1 lat. brev.

Habit. Biliton occidentalis, in mari.

Longitudo speciminis unici 41."

Aann. *Tautoga leucomos* is verwant aan de overige soorten van *Tautoga* van den Indischen Archipel, *Tautoga melanopterus* CV., *Tautoga fasciata* CV. en *Tautoga notophthalmus* Blkr, doch voldoende herkenbaar aan de plaatsing der geelwitte bandjes en banden op kop en ligchaam. Zij komt mij voor nog het naaste verwant te zijn aan laatstgenoemde soort, doch is, behalve door de verschillen in de kleuren, daarvan onderkenbaar door hooger ligchaam en stomperen kop.

Scripti Batavia Calendis Decembris 1857.